

TAJA KRAMBERGER

AIGUES-MORTES

Aigues-Mortes

Iz Nimesa po A9 v Camargue, po
hipotenuzi navzdol, v petek, 23. julija 99, sledeč
distribuciji razpok v pokrajini, ki potuje z nama.
Po *Bouches du Rhône* vse do
natančne točke izliva, vse do stika
slane in sladke vlage,
do preseka *mrtvih in živih vod*.

Iz zraka: mesto – znamka, z
visokim nazobčanim robnikom.
S tal: mesto – škatla, brez pokrova,
545 x 300 m, dolga stoletja neodposlana.
Zid na zid prislonjen. Molčanje na tišino.
Disegno, disciplina, moč:
tkanje neslišnega koda stoletij.

V Aigues-Mortes veter,
izpodrivajoč množico v naboru,
deus vult, populizem, glorifikacija,
vitražne barve mukajo
na listih agruma z oltarja in se
pozdrav za en frank izgubi
med cunjami lokalnega *flaneurja*. V Aigues-Mortes,
na desni, na levi:
steznik, opora neba,
obzidje, izlivajoč se v delto,
zopet voda, zopet kamen, zopet
odčarano grmenje v lepljenki zvoka.
V Aigues-Mortes loputa, za njo
dveri, praznina dvorišča
in drugi znaki
importados de España,
utopljeni v monologu krošenj. Glas iz grla
plovnega kanala, *trompe-l'oreille*,
vznemirljiva govorica delte.

V Aigues-Mortes intenzivnost
 riževih polj, akustika pasjega
 laježa iz 13. stoletja, komorna resonanca
 štirih sten ali križarska kvadrofonija. Pokrajina
 onkraj vrat, Aigues-Mortes, *hors cadre*,
 spust belih konjev, njihovih lanenih griv nad
 koncem tisočletja, križanje horizonta s
 tankimi floreti flamingov. Velika zračna loterija,
 solna raztopina vlage ali vrtinec ubežnega peska.
 V Aigues-Mortes, trg Louisa IX., *histoire d'une longue
 décadence*,
 odtočni kovinski delfini, hiša brez oken,
 požirek španskega piva, *jeux de l'espace*,
 hiša brez oken, voda, ki priteka skozi
 smrčke vseh stoletij, zdaj sem tu, kjer vselej sem,
 na hladni ilovnati plasti vseh slovarjev, tu sem
 na živem dnu, obrnjenem, *à la santé*,
 požirek španskega piva, *la volonté des hommes*,
 hiša je pognala okna. Nepremično strmenje
 Saint-Louisa. Polzenje levice po težki kovini,
deus vult.

Le plus glorieux souvenir

V Aigues-Mortes, kjer sva
 zavila z najinega zemljevida in se
 znašla pred vrati *Urbanistične zasnove mesta,*
imenovanega moje življenje. Kjer
 sva vstopila kakor nekdanja morjeplovca, ki
 ju postanek v mestu obvezuje.
 Privilegij pristanišča. Kjer sva se iz mesta
 vrnila na svoj zemljevid,
 kakor tiho posvečena vladarja.
 Privilegij te pesmi.

V Aigues-Mortes, *trés fortes*.

Nikogar ni bilo tukaj pred nama, nikogar za nama
 in ljudje lijejo z vseh koncev sveta, da bi se
 dotaknili velike vode,
 nikogar ni, *mon amour*, v Aigues-Mortes,
 le večni *mur-mur* in za njim
 vonj, slutnja morja.

Jezik sidra ljubezen najgloblje

Jezik sidra najgloblje,
ljubezen moja,
razpne jadra najvišje.

Ni bil čas, ki razdvaja, čas, ki spodjeda,
čas Salierijevega kompleksa s svojo razlito
gnojno bulo govoric po kuloarjih.
Ni bil čas, ki vlada, čas, ki odreja,
čas, ki povzema interpretacijo v decimalkah
in se v naduti peni javne kopeli
ženi s preteklostjo, ne vedoč za njene
hibe. Čas iliteratov, ki jim besede
iz zbirke v zbirko zorijo. Ni bil čas
neizrazite stratigrafije, čas
skladiščenja grozdnega perja
v strohnelih literarnih sodih,
ki zadržuje tek stoletij. Ni bil
čas lova na čarovnice, pregona glagolov,
s svojim suhimi nekonsistentnimi izrastki
v kritikah,
čas, *maestro* na osi jezika.

Ni bil čas vzpona geometrije zavistnih,
letni prirastek k toposu *resentimenta*,
tudi ne čas, ki se dviguje k slasti ali niža prag,
da bi použil nekaj minut slave
s pladnja sedanjosti,
čas, ki se loteva
retrogradnega krpanja,
svojih evolucijskih lukenj
– okel časa v času. Čas,
dvakrat preluknjan in zaflikan,
čas stare zračnice, krožni
čas zimskega in letnega profila,
ki pusti sledove na blatnih poteh. Ni bil
čas, neodporen in izvotljen kanon,
instrumentum temporis, z luknjo
na peti, učinkom stereotipov. Ni bil čas,
ki iz starih sintagem dviguje pesek in ga
meče sodobnikom v oči, čas

brez kriterija in
kompozicije v svoji tridelni strukturi,
čas, ki počí in iz njega izskočita jalova
dvojčka razvoja,
prihodnost in preteklost.

Bi je čas, ki plava, ki enači, ki
s svojo trdo milino tradicije
brez vzroka in posledice
enakomerno diha v verze,
razgalja zmote,
ki se obrne in čaka, brez zahtev in brez nasvetov,
zleknjen čas, ki postaja
ena sama misel.

Bila je misel, ki vlada času,
ki ga poseli in zaobjame.
Čisto sama sva, ljubezen moja:
jezik sidra najgloblje.

Path

V New Yorku je šlo vse kot po maslu.
Mesto naju ni pojedlo, ni
bilo večje od naju. Pihalo je in
sva zavila s Christopher Street
v neki podzemski rov, ki bi prav lahko
vodil do elevzinskega telesterija in bi bilo OK,
ker imava *čiste roke in razumljivi jezik* in
ker bi nama *kykeon*, kajpak, čisto teknil, a na
tej poti je pisalo *Path*, kar je v popoldanski utrujenosti
ponedeljka zvenelo spodbudno,
posebno še, ker je tam stala
tista beštija, ki golta dolarje in
bljuva karte. Prav, in
sva mrzlično pritiskala na gumba,
kot bi stala pred komandno ploščo v Nasi
in bi preživetje na Zemlji in v Vesolju bilo odvisno od naju.
Potem je mašina rodila dva lističa, ki
ju je požrl in izpljunil neki drugi avtomat, skozi

katerega sva bila od neznanega subjekta
 pospešeno lateralno potisnjena
 in sva se že peljala v zeleni smeri.
 A smer se je čudno dolgo vlekla, ker želje
 se ne smejo tako dolgo vleči
 in stanjšati kot testo za burek, če naj
 ne zavdahnejo, in tako sva sčasoma vendarle
 morala priznati, da si je to smer očitno
 zaželel nekdo drug, ne midva.
 Path, Quick Card, insert here –
 je pisalo na pildku, *Holboken, 20 trip*,
 kar koli naj bi že to bilo. In ker to – *nekaj*,
 kar je na poti blazno hrumelo in škrtalo brez
 konca in kraja in sploh popolnoma brez postaj, ni
 bilo niti najmanj jasno, sva si iz
 tesnobne nejasnosti pomagala tako, da sva –
 ker, seveda, stvari morajo biti razumljivo
 poimenovane, *nomen est omen*, če naj
 odražajo bistvo stvari –
 uganki odredila natančen *leiu de mémoire*
 in jo etimološko umestila
 kot *Hell – broken*, razpočeni pekel.

Šele potem, v Princetonu, nama je Avram
 povedal, da je tam, to se pravi,
 v najinem *razpočenem peklu*,
 to se pravi, v njihovem Holbokenu,
 pekarna za cel NY in da
 ni tam pravzaprav nič drugega. In midva tudi
 nisva vedela povedati nič drugega, ker
 prav, sva si mislila, saj tam tako ne more biti
 nič drugega; kdo je pa še videl kaj konsistentnega
 v razpočenem peklu, in sva bila pomirjena, ker
 čisto jasno je bilo, da je tam
 neke vrste moderni pekel reizma, kjer –
 in še dobro,
 da nisva izstopila –
 cmarijo testo, takšno, ki
 se za življenja ni dobro odrezalo.
 In je šlo spet vse kot po maslu.

In kasneje, ko
 smo sedeli tam v *Salute!*, kakor

mond, škis in palčka,
in se imeli fino
in nobeden od nas
seveda ni vedel, kateri bo padel
zadnji, a dva od treh sva
igrala v srcu,
sta se lističa v najinih žepih nenadoma prebudila in
natančno opoldne pred lokalom
Mezzogiorno na 195 Spring street
sta prispela do polne razsežnosti:
postala sta garantni pismi
za 19 prehodov čez reko.

